

Interkulturní kompetence sociálního pedagoga

Beránková K., Davidová G., Kurková S.

Multikulturní lekce – rasismus

- ◉ ZŠ Sirotkova, Brno
- ◉ 8. třída
- ◉ Počet žáků: 20
- ◉ Čas: 90 minut

Rasismus

1) Batůžky

- A4 – batoh se 3 odrážkami
- 3 výroky (slova), které ho napadly k tématu RASISMUS
- Svůj batůžek si každý nalepil na záda
- +/- ke každému výroku

Rasismus

Rasismus

Rasismus

Rasismus

→ rozdělení do 4 skupin
(každá svoji vlastní
barvu fixy) po 5 lidech

◉ 2) Létající plakát

- Všechny výroky,
které byly na
batůžkách, přepsali
- Přiřadili + nebo –
(pozitivní x negativní
vnímání)

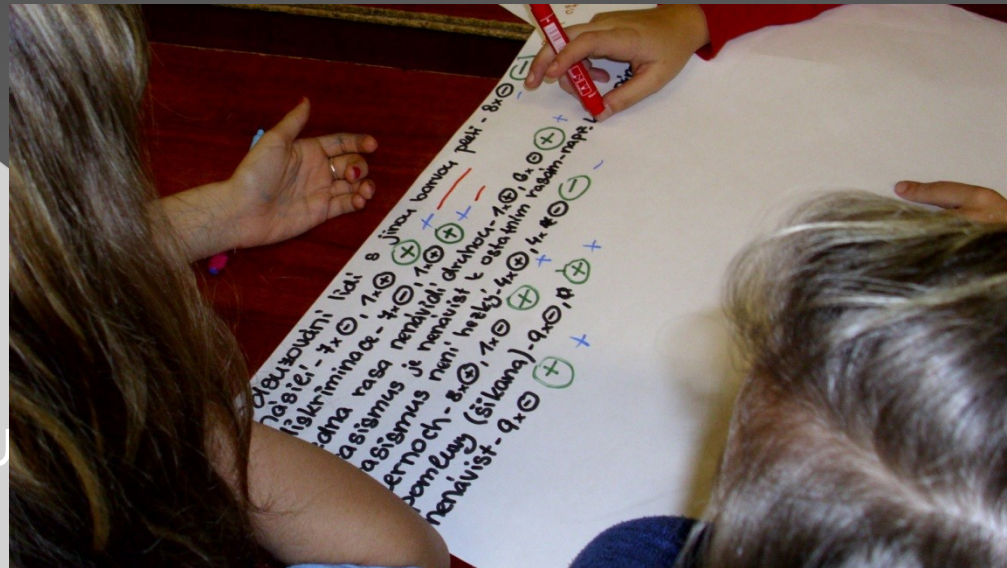

Rasismus

- Každý plakát prošel všemi skupinami
- Nakonec se vrátil ke své původní
- Každá skupina měla za úkol prezentovat přede všemi, jak jsou jednotlivé výroky vnímány

Rasismus

- This is not just a game (and) → ⊕ ⊕
- Spiele (and) (and) (and) → ⊕ ⊕
+ Punkt → ⊕ ⊕
+ Spiel → ⊕ ⊕
+ Sport → ⊕ ⊕
- Sport → ⊕ ⊕

Rasismus

Rasismus

Rasismus

Rasismus

3) Drama s cikánkou

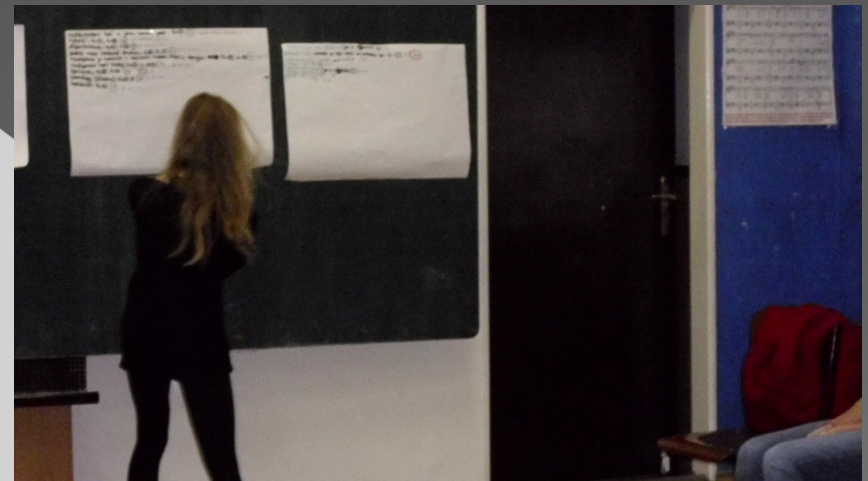
- Stejně skupiny
- Skupiny dohrávaly námi načatou scénku s cikánkou
- „Do pracovního kolektivu přichází nová zaměstnankyně (romka). Je představena ostatním kolegyním. Ty si začnou zamykat skříňku.“

Rasismus

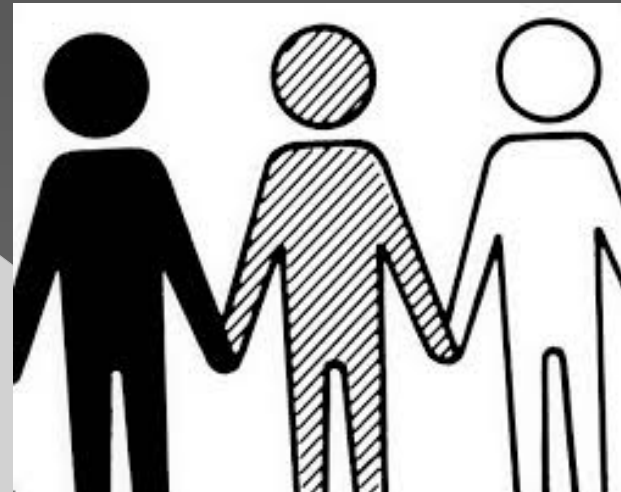
→ žáci měli za úkol
dohrát scénku dle
svého uvážení

- Viz video
- Po odehrání se
vytvořila vhodná
atmosféra pro
bouřlivou diskuzi
- Diskutovalo se o tom,
co jsou to předsudky

Rasismus

- ◉ 4) Ledovec
- Šlo o krátké a věcné vysvětlení toho, co je to stereotyp a jak vzniká

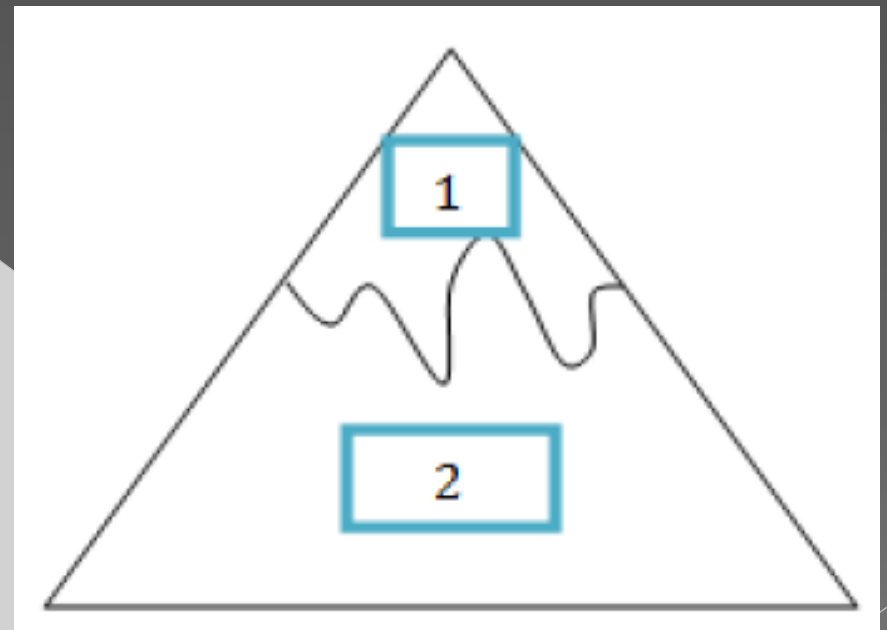

Rasismus

→ každý národ má vlastní sebe prezentaci a druhý národ tomu nemusí vůbec rozumět

- Každý národ posuzuje ostatní národy dle jejich „vrcholů ledovce“ z pohledu svého základu

→ **dochází ke vzniku stereotypů, diskriminace**

Rasismus

5) Diskuze

S jakými stereotypy se setkáváte každý den?

Jak stereotypy odbourat?

Společnost = já, měli bychom začít u sebe?

→ žáci se aktivně zapojovali

Rasismus

○ 6) Pozdravy

- Cizokrajné pozdravy
- Příběh + předvedení pozdravu
- Žáci opakovali

- **Afrika** (drbání ve vlasech) - Jednotlivé kmeny nosí odlišné účesy a také se liší tvary lebek. Když se Afričané potkají v noci, nezbyvá jim než poznat svou kmenovou příslušnost ohmatáním hlavy toho druhého. Vzájemně se jemně probíráme ve vlasech, pomalu zkoumáme tvar lebky a posazení hlavy na krku.

Rasismus

- **Čína** (pozdravení chodidly). V daleké Číně lidé pracují na rýžových polích a chodí zde povětšinou bosi. Proto mají na jejich chodidlech vysoce citlivé nervové výběžky. Navíc je vám jistě známo, že Čína je obrovská země, kde se mluví spoustou nářečí. Proto když se potkají dva Číňani je pro ně jednodušší pozdravit se svými chodidly, než se složitě snažit dorozumět nářečími.

Rasismus

→ neutrální evropský
pozdrav „podání
rukou“

tím jsme také příjemně
zakončili lekci

Rasismus

○ Výzkum

→ dotazníkové šetření

Žákům byl rozdán dotazník, který vyplňovali v den naší lekce.

Ahoj,
jmenujeme se Gábina, Soňa a Kristýna a rády bychom tě požádaly o vyplnění tohoto krátkého dotazníku. Nemusíš se bát, nikam se podepisovat nemusíš, jen na linku před první otázkou napiš svou oblíbenou barvu, číslo, zvíře a film (dobře si to zapamatuj ☺). Na některé otázky lze odpovídat ano či ne, u těch odpověď zakroužkuj, u ostatních otázek tě prosíme o krátké rozepsání. K čemu tento dotazník je, se dozvíš už v úterý 26. 11. 2013. Těšíme se na vás!

Tvá oblíbená barva, číslo, zvíře a film: _____
_____

1) Jsem: dívka   chlapec

2) Vim, co znamená pojem rasismus.
         ANO   NE

Pokud jsi označil, že víš, co pojem znamená, pokus se nám ho prosím vysvětlit. Rasismus znamená: _____
_____

3) Setkal/a jsi se někdy ve svém okolí s diskriminací osoby kvůli její barvě pleti nebo původu?
         ANO   NE

4) Vadí ti, že má někdo jinou barvu pleti než ty?
         ANO   NE

5) Myslíš si, že diskriminace a rasismus jsou v našem státě aktuálním problémem?
         ANO   NE

6) Ovlivňuje tě tvůj úsudek o druhé osobě, pokud je jiné rasy?
         ANO   NE

7) Myslíš si, že se předsudky o národnostních menšinách zakládají na pravdě?
         ANO   NE

8) Máš ty sám/sama negativní zkušenosti s příslušníky národnostních menšin žijících u nás?
         ANO   NE

9) Je podle tvého názoru potřeba v našem státě zlepšit vztahy mezi Čechy a národnostními menšinami?
         ANO   NE

10) Máš negativní vztah k národnostním menšinám?
         ANO   NE

11) Jak by ses zachoval, kdyby do tvého zájmového kroužku (např. plavání, basketbal, volejbal, fotbal, karate...) začal chodit někdo, kdo by neměl stejnou barvu pleti jako ty?
_____
_____

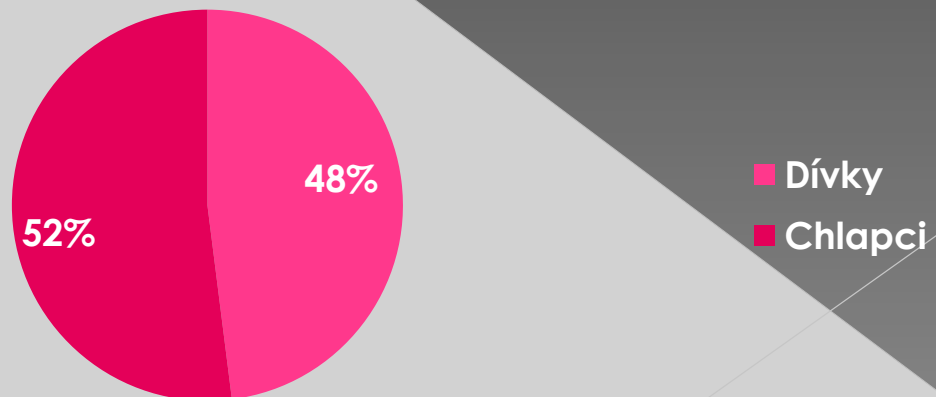
12) Vidiš, jak se před školou perou dva chlapci. Honza, který má bílou pleť, je evidentně silnější než Abdu, který pochází z Afriky. Jak se zachováš?
_____
_____

13) Představ si, že tvoje romská kamarádka Vanesa, se kterou se kamarádíš u babičky na vesnici, se právě přistěhovala do tvého města a začala chodit na stejnou školu jako ty. V pondělí ráno tě překvapí před školou, chce si povídat, ukázat, kde má třídu, kde je jídelna, ředitelna, a celé přestávky chce trávit s tebou. Jak se zachováš?
_____
_____

Děkujeme ti za tvůj čas, Gábina, Soňa a Kristýna.

Vyhodnocení dotazníků:

- dotazník obsahoval 13 otázek- z toho 4 otevřené a 9 uzavřených (odpovědi ANO - NE)
- 25 žáků vyplnilo dotazník, z toho 12 dívek a 13 chlapců

2. Vím, co znamená pojem rasismus.

Všech 25 žáků napsalo shodně ANO

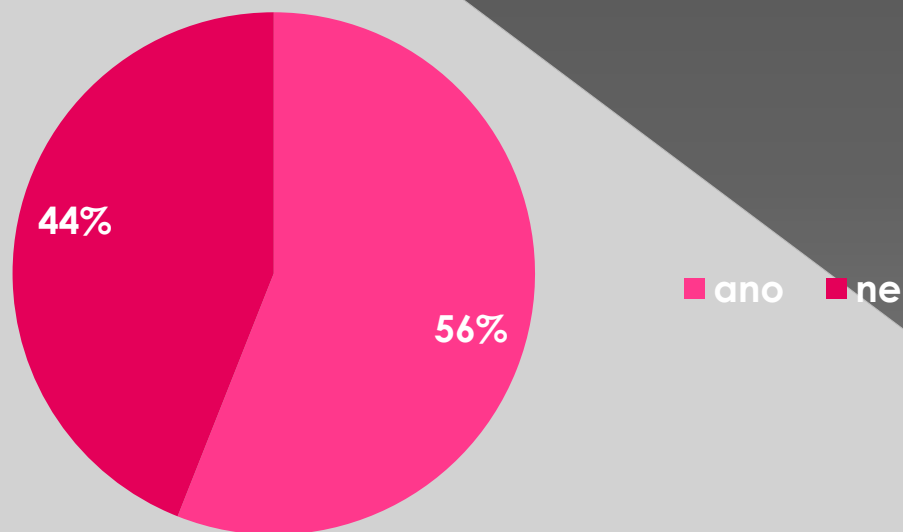
→ nejčastěji se vyskytovala odpověď, že rasismus znamená *diskriminace rasy-afroameričanů, nebo když někdo uráží, nemá rád a šikanuje jinou rasu*

3. Setkal/a jsi se někdy ve svém okolí s diskriminací osoby, kvůli jiné barvě pleti nebo původu?

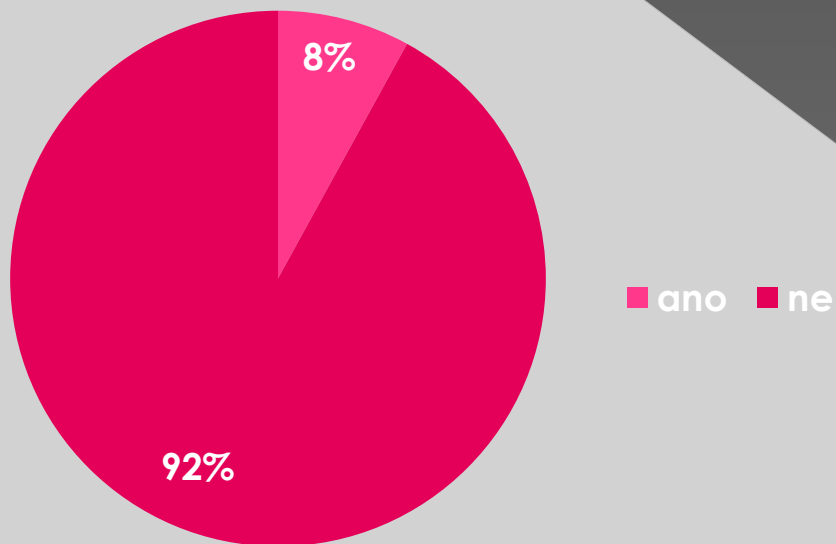
14 žáků napsalo ANO

11 žáků napsalo NE

4. Vadí ti, že má někdo jinou barvu pleti než ty?

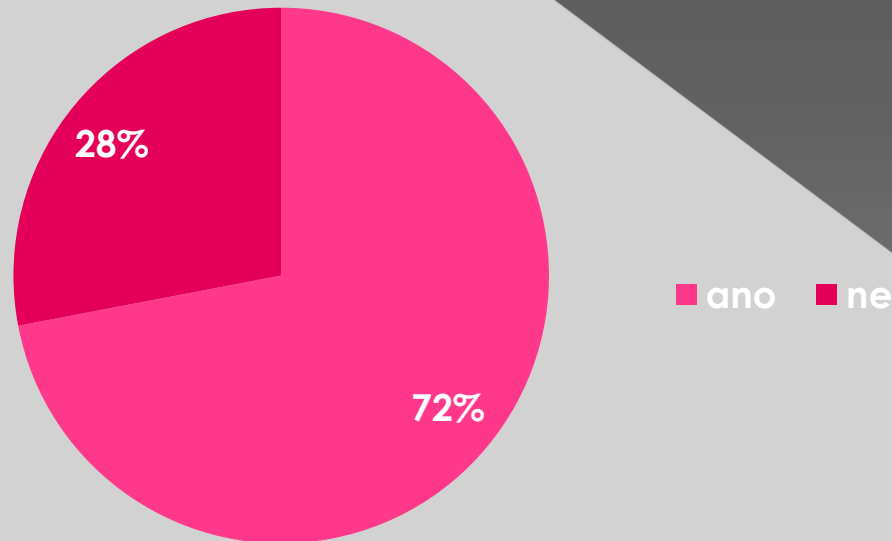
23 žáků odpovědělo ANO a pouze 2 žáci NE

5. Myslíš si, že diskriminace a rasismus jsou v našem státě aktuálním problémem?

18 žáků odpovědělo ANO

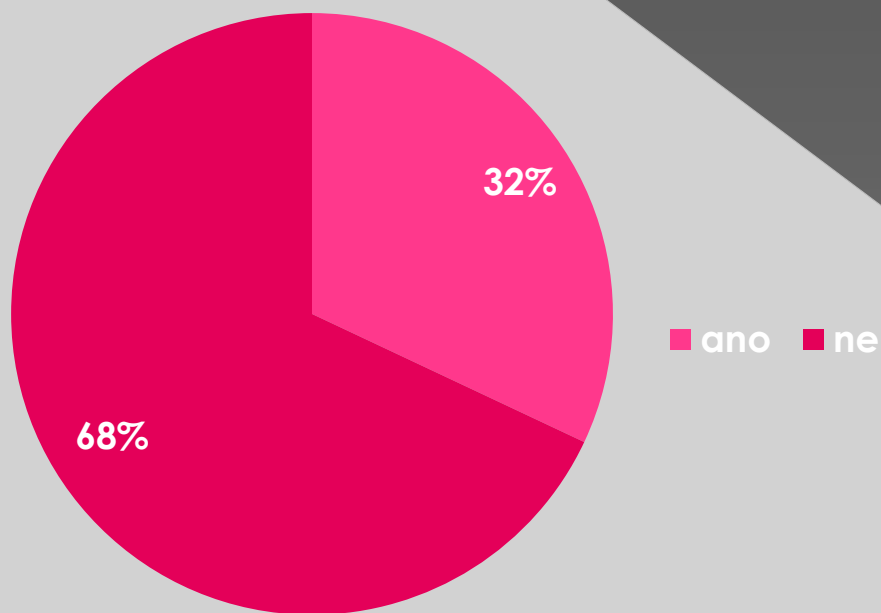
7 žáků odpovědělo NE

6. Ovlivňuje tě tvůj úsudek o druhé osobě, pokud je jiné rasy?

8 žáků odpovědělo ANO

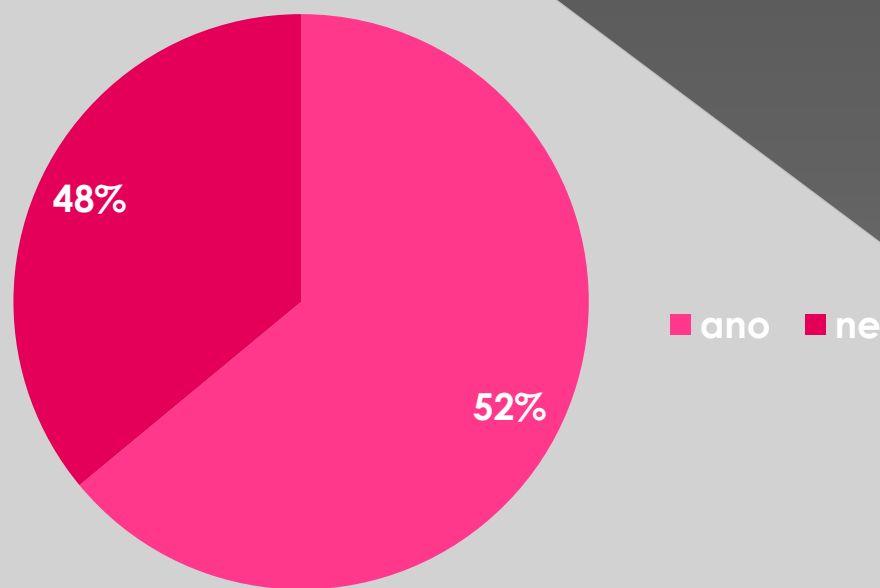
17 odpovědělo NE

7. Myslíš si, že se předsudky o národnostních menšinách zakládají na pravdě?

13 žáků odpovědělo ANO

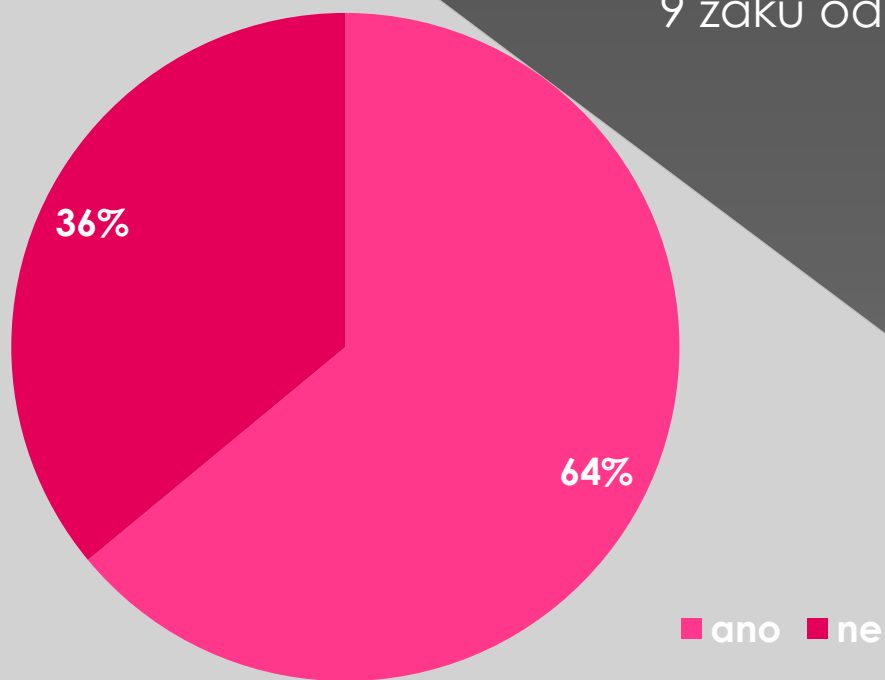
12 žáků odpovědělo NE

8. Máš ty sám/a negativní zkušenosti s příslušníky národnostních menšin žijících u nás?

16 žáků odpovědělo ANO

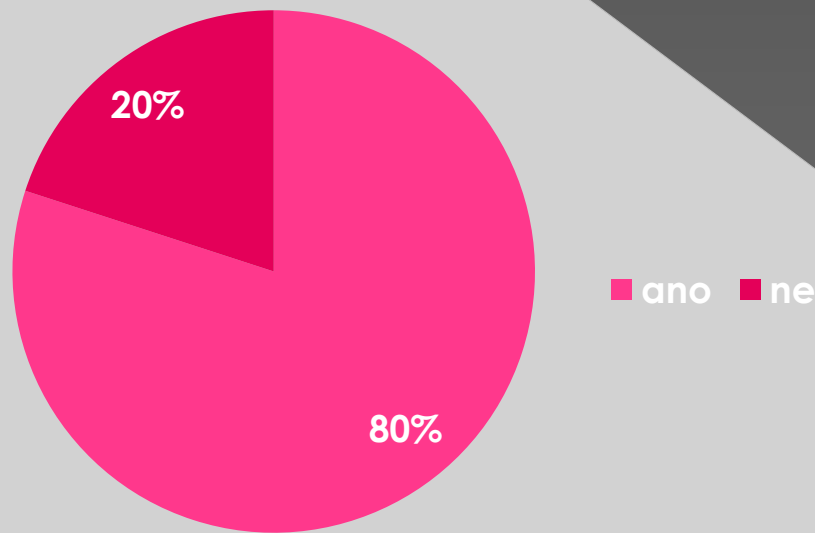
9 žáků odpovědělo NE

9. Je podle tvého názoru potřeba v našem státě zlepšit vztahy mezi Čechy a národnostními menšinami?

20 žáků napsalo odpověď ANO

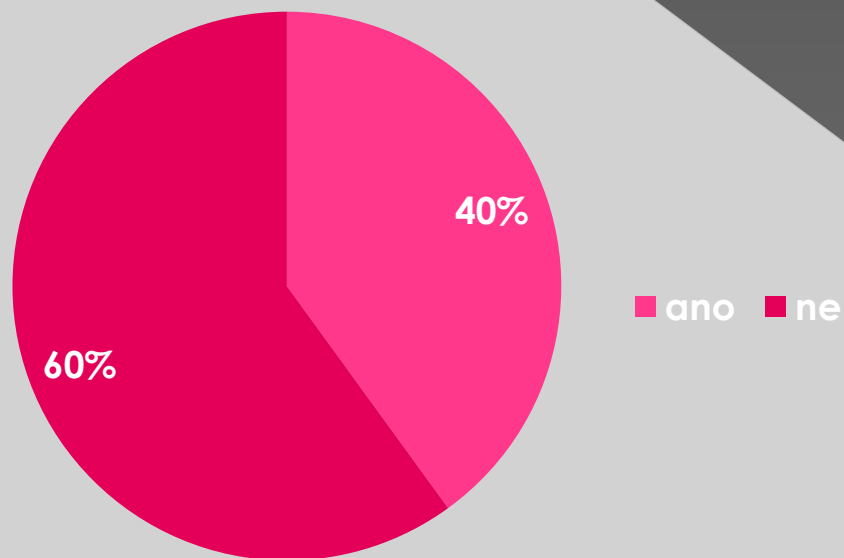
5 žáků napsalo NE

10. Máš negativní vztah k národnostním menšinám?

10 žáků odpovědělo ANO

15 žáků odpovědělo NE

11. Jak by ses zachoval, kdyby do tvého zájmového kroužku (např. plavání, basketbal, volejbal, fotbal, karate...) začal chodit někdo, kdo by neměl stejnou barvu pleti jako ty?

→ Nejčastěji žáci odpověděli, že by jim to nevadilo, kdyby ten člověk byl hodný, slušný a kamarádský, nesoudili by ho podle barvy pleti.

12. Vidíš, jak se před školou perou dva chlapci. Honza, který má bílou pleť, je evidentně silnější než Abdu, který pochází z Afriky. Jak se zachováš?

→ Nejčastější odpovědi žáků bylo, že by si jich nevšíмали a nechali je být. Zazněly zde také připomínky, že nikdy nevíme, proč se perou (z jakého důvodu).

13. Představ si, že tvoje romská kamarádka Vanesa, se kterou se kamarádíš u babičky na vesnici, se právě přistěhovala do tvého města a začala chodit na stejnou školu jako ty. V pondělí ráno tě překvapí před školou, chce si povídat, ukázat, kde má třídu, kde je jídelna, ředitelna, a celé přestávky chce trávit s tebou. Jak se zachováš?

→ Zde se odpovědi velice lišily. Několik žáků napsalo, že by se s Romskou dívkou nikdy nebavili. Také zde zazněly odpovědi, že by Vanese ukázali, kde se co nachází, ale dál by se s ní před ostatními spolužáky nebavili.

Na druhou stranu, zde byly odpovědi také kladné, že by se s Vanesou, když jsou kamarádky, normálně bavili.

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, zda žáci mají pojmu rasismus tušení a ví, co tento pojem znamená. Jak se k rasismu staví a jestli ho vnímají v ČR.

→ Z daných odpovědí je tedy patrné, že pojmu rozumí a umí ho vysvětlit. V našem státě je rasismus aktuálním problémem, což potvrdily odpovědi dotazovaných a většina si také myslí, že by se vztahy mezi Čechy a příslušníky menšin žijících u nás měly zlepšit. Většina oslovených má negativní vztah a negativní zkušenosti s příslušníky menšin a tím i vypěstované předsudky, kterými se řídí.

- V rámci multikulturní lekce, jsme prováděly také pozorování účastníků (žáků) v průběhu aktivit.

Ve výše uvedených aktivitách jsme prověřovaly znalosti a zkušenosti žáků s rasismem. Žáci byli aktivní, zapojovali se do diskuzí a sami se doptávali.

Z pozorování vyšlo najevo, že žáci danému termínu *rasismus* rozumí, ale nejčastěji si ho spojují s Romy. V každé aktivitě a následné diskuzi, vše vztahovali k Romům, nikoli k jiným národnostním menšinám žijících u nás (afroameričané, vietnamci...). Vysvětlením pro nás bylo, že většina žáků má negativní zkušenost s Romy a nejčastěji se s nimi setkávají.

Porovnání dotazníků a pozorování

- většina žáků odpověděla v dotazníku, že jejich úsudek není ovlivněn barvou pleti, avšak při aktivitách se vymezovali vůči Romům.
- z dotazování vyplynulo, že žáci nemají negativní vztah k národnostním menšinám. Ovšem při pozorování byl zřejmý negativní postoj vůči Romské menšině.

Odpovědi v dotazníku (otevřené otázky) byly zejména pozitivní, avšak při plnění úkolů zaznívaly spíše negativní ohlasy př. otázka č. 11 *Jak by ses zachoval, kdyby do tvého zájmového kroužku (např. plavání, basketbal, volejbal, fotbal, karate...) začal chodit někdo, kdo by neměl stejnou barvu pleti jako ty?*

- většina odpověděla, že by jim to nevadilo, ale při plnění úkolů a v průběhu diskuze vyšlo najevo, že by s tím mnozí mohli mít problém.

RASISMUS

ŘEKNI NE
ČERNÝ ČÍŇAN
BÍLÝ VIETNAMEC
TY ROM
JÁ STOP

- Přínosem naší lekce pro žáky je uvědomění si, že všichni lidé na světě jsou si rovni, ať už jsou černí, bílí či žlutí. Každý máme stejná práva na život.
- Přínosem pro žáky je získání nových úhlů pohledu na národnostní menšiny, především na Romy.
- Na konci lekce někteří připustili možnost kamarádství s Romem.

DĚKUJEME ZA POZORNOST

